Ա. Տարի — Թիւ 25

Երկուշաբթի, 5 Յուլիս 1915

ՀԱՏԸ 5 ՄԻԼԻԷՄ

ԳՆԱԾՆԵՐԸ

		Տարեկան	Վեցամսեայ
ԵԳԻՊՏՈՍ	Գ. Ռ.	80	40
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ	Ֆր.	20	10

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵԼ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԵԱՆ

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ ԼԵՒՈՆ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

ԱՐԵՎ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՇԱՀԵՐՈՒ ՕՐԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵՔ ԱՆԳԱՄ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

Շարա Ապու Տարտար, Թիւ 16

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՀԱՍՑԷ՝

Journal AREV

B. P. № 600

Alexandrie, EGYPTE

ԶՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԱԾ ՁԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ ՉԵՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁՈՒԻՐ

ՏՆՕՐԷՆ-ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ՝ ՎԱՇԱՆ ԹԷՔԷԵԱՆ

ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԳԱՂԱՓԱՐԸ

ԱՆԳԼԻԱՅԻՈՅ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱՅԻՈՅ ՄԻՋ

Ներկայ յօդուածիս բուն նիւթին անցնելէ առաջ՝ կ'ուզեմ հակիրճ կերպով ցոյց տալ պատճառները այն խորունկ հակակրութեան դոր Հայերս միշտ տածած ենք դէպ ի Դաշնակից Պետութիւնները, հակակրութիւն՝ որ ա՛յնքան ինքնաբուխ և միահամուռ կերպով արտայայտուեցաւ մեզ կողմէ՝ ներկայ համաշխարհային պատերազմի ծագման առաջին օրէն ալ։

Պէտք չէ՛ կարծել թէ մեր այս համակրութիւնը իրեն շարժառիթ ունի լոկ մեր ազգային շահը. ուրիշ խօսքով, սխա՛լ է կարծել որ մենք Դաշնակիցներուն կը համակրինք մի՛միայն այն պատճառով որ անոնցմէ կը սպասենք մեր ապատագրութիւնը թրքական լուծէն։

Մեր համակրութեան հիմնական պատճառներէն մէկը եթէ այդ իսկ ըլլայ, կայ սակայն նո՛յնչափ հիմնական պատճառ մը ալ զոր կ'արժէ ի վեր հանել և որպէսզի կը բերէ մեր ցեղին։ Այդ պատճառը՝ ազգայնամոլութիւնն է։ մեր հասարակական իդէալներուն և մեր քաղաքական ըմբռնումներուն համանմանութիւնն է՝ մասնաւորապէս Ֆրանսական և անգլիական ըմբռնումներուն ու դաղափարներուն հետ, — բոլորովին անկախաբար մեր ազգային շահերուն անձուկ մը-սահմանութենէն կամ ո և է ազգային շահադիտութենէ և ակնկալութենէ, որչափ ալ բնական և օրինաւոր ըլլային անոնք։

Արդարև, մենք Հայերս իրաւամբ կրնանք հպարտ ըլլալ այն բանով որ մենք Արեւելքի ամենէն ազատասէր և ռամկավարական ժողովուրդն ենք եղած՝ անյիշատակ ժամանակներէ ի վեր։ Ո՛րչափ որ մեր այսօրուան ըմբռնումները և պետական կազմի և հանրային իրաւունքի մասին մեր հայեացքները մեծ մասամբ ձուլուած և կատարելագործուած են անգլիական և ֆրանսական ժամանակակից գաղափարներուն և ըմբռնումներուն կապագարին վրայ, սակայն և այնպէս մեր այդ գաղափարներուն բուն ազբիւրը եղած են ու կը մնան միշտ մեր բնատոհմիկ աւանդութիւնն ը և մեր ինքնատիպ ռամկավարական հակումները։ Դժուար պիտի չըլլար այս հաւաստումին ի հաստատութիւն՝ բազմաթիւ փաստեր մէջ բերել մեր ազգային պատմութենէն, եթէ յօդուածի մը անձուկ սահմանին մէջ պարփակուելու ստիպուած չըլլայինք։

* * *

Դեռ անցեալ օր մեր աշխատակից Տիար Մ. Կիւրճեան նո՛յն այս խմբագրական էջերուն մէջ գեղեցիկ կերպով կը բացատրէր Պետութեան գաղափարին մասնաւորապէս Գերմանիոյ և Ֆրանսայի մէջ առած այն երկու հակընդդէմ ուղղութիւնները, որոնք ճակատագրականապէս յանգեցան ներկայ պատերազմին։ Միեւնոյն թէզին աւելի լուսաբանութեանը համար աւելորդ չեմ սեպեր, իմ կարդիս, մէկ քանի մէջբերումներ ընել «The Round Table» հանդէսին մէջ վերջերս անգլիացի ականաւոր գրողի մը լոյս ընծայած մէկ լուրջ յօդուածէն, որ նոյն խնդիրը կը շօշափէ։

Ահա թէ ի՞նչպէս կը համեմատէ անգլիացի գրողը գերմանական և անգլիական ժողովուրդներու հասկացողութիւնները պետութեան կամ կայսրութեան էութեան ու նպատակին մասին.

«Պետութիւն կամ կայսրութիւն Գերմանացիի հասկացողութեամբ՝ կը նշանակէ տիրապետութիւն, և այն ալ զուտ գերմանական տիրապետութիւն մը, որուն կ'ուղեկցի կամ որմէ մշտապէս անբաժան է աւելի շեշտակի և կուռ կերպով ըսելով՝ տիրապետութիւն գերմանական մշակոյթի՝ տարածուած սուրով։ Այդ երեւոյթը կը պատկերացնեն Լեհ և Ֆրանսացի ժողովուրդներու դէմ գործադրուած ճնշումները և հալածանքները Լեհաստանի և Ալզաս-Լօրէնի մէջ։ Պետութեան նպատակները ըստ Գերմանացիի՝ մենք ճշգրտօրէն բացատրուած կը գտնենք Բրօֆէսէօր Լամպրէխթի զարմանալիօրէն միամիտ այն բանախօսութեան մէջ, որով անիկա անցեալ օգոստոս 23ին Լայպցիկի մէջ կը մեկնաբանէր պատերազմի պատճառները՝ ըսելով. «Գերմանիա այժմ Եւրոպական խաղաքաղաքական պահապանն ու նեցուկն է, եւ արիւնահեղ յաղթանակներէ յետոյ աշխարհ կը բաժնուի գերմանացուելով»։

«Ընդհակառակը—կը շարունակէ անգլիացի գրողը — պետութիւնը կամ կայսրութիւնը՝ անգլիական ըմբռնումով՝ կը հեռապնդէ քաղաքական սիստէմ մը որ ամբողջ երկրագունդիս վրայ կը տարածէ և իրարմէ բոլորովին տարբեր ցեղէ, գոյնէ ու քաղաքակրթութենէ կազմուած ժողովուրդներուն կը պարգեւէ խաղաղութիւն, միութիւն և ազատութիւն։ Բրիտանական կայսրութեան նշանաբանը ո՛չ թէ տիրապետութիւնն է, այլ ազատութիւնը։ Փոխանակ, ըստ Գերմանացիներու, բռնութեամբ հեռամտելու որ աշխարհի վրայ ստեղծուի միաձոյլ գերմանականութիւն մը, Անգլիոյ մէջ պետութիւնը հեռամուտ է որ իւրաքանչիւր ցեղ և ժողովուրդ անբռնադատ հանի իր ընդունակ եղած զարգացման ամենաբարձր աստիճանին. ցեղի մը վրայ, իբրև պետութեան միութեան շաղախը՝ տիրապետութեան տեղ՝ Անգլիա կը դնէ աղգաբնակութեանց կամաւոր հպատակութիւնը՝ իրենց ինքնօրէն հաստատութիւններով, և այդ աղգաբնակութեանց յատկանիշը կազմող ազատ ոգին։ Գերմանացիի մը համար բոլորովին անհասկնալի և անբացատրելի է էութիւնը և կազմը պետութեան մը, որ իր մէջ կը պարունակէ ամէն տեսակէ, գոյնէ ու քաղաքակրթութեան տարբեր որակէ ցեղեր ու ժողովուրդներ, որոնք ո՛չ թէ բռնութեամբ այլ իրենց կամքին ներքին ուժգին բռնկմամբը կուգան օգնելու մայր-Հայրենիքին։»

Հեղինակը կոչում կ'ընէ բոլոր Բրիտանացի՝ երուն՝ ամէն զոհաբերութիւն յանձն առնել «ի դէմ պահպանութեանը այն սխրալի պատասխանատուութեանց որ բաժին ինկած են մեզի՝ իբրեւ պահակները սիստէմի մը, որ մարդկային ցեղի ամբողջ մէկ քառորդին կ'ընծայէ խաղաղութիւն և ինքնաղբացման համար պատեհութիւն։ ...Մենք ալ, ո՛չ պակաս քան Գերմանացիները, ունինք մեր ճակատագրերը։ Ա՛յլ պակաս քան մենք չենք ուած ենք մեր դրշմը դնելու աշխարհի մտածողութեան վրայ, հաստատելու տերութիւն մը մարդկանց միտքին վրայ... Ատիկա դաղափարներու տերութիւնն է, որ պէտք չունի արեան ու պատերազմի, գաղափարներ՝ որոնք դարբնուած են մեր դարաւոր պատմութեան ընթացքին՝ Բրօմուէլի, Զամտամի, Փիթի, Կլատսթօնի, Սալզպըրիի ձեռքով, որոնք պաշտպանուած են շարք մը ո՛չ պակաս ազնիւ անձերէ — Ուէլլինկթընէրէ, Նելսընէրէ, Լօրէնսներէ և Նիքոլսընէրէ՝ որոնք վանդի ենթարկած են իրենց կեանքը այն երկրին համար ուր ծնած են այդ գաղափարները։ Անոնք՝ այդ գաղափարները՝ տարուած ու սիրուած են աշխարհիս երեսը ո՛չ թէ սուրով, այլ անձնական օրինակովը անծանօթ կանանց և մարդկանց այն մեծ բանակին, որոնք տարագրուած Հնդկաստանի կիսիչ դաշտերը կամ այս ու այն տենդաբեր աշխարհամասերու մենաւոր կողմերը, սերունդէ սերունդ յամառութեամբ բարձր պահեր են վարկն ու համբաւը և արդարութիւնը Բրիտանական անուան»։

Ահա՛ ճշդիւտ զուգակշիռը, հակադրութիւնը գերմանական և բրիտանական ըմբռնումներուն պետութեան մասին, առաջինը հարազատ Գերմանացի հեռ բroՃէսէօռէ մը բանաձեւուած, երկրորդը՝ իսկական Անգլիացիէ մը այնքա՛ն սրտագրաւ ճշմարտութեամբ մը նկարագրուած։

Ինչպէս ենթադրել որ մերինին պէս ի բնէ ազատասէր և սակայն դարերէ ի վեր ճնշուած ժողովուրդ մը՝ օր մը օրանց կարենար համակրութեան նշոյլ մը ունենալ դէպ ի գերմանական համայնակուլ տիրապետականութիւնը և իր բոլոր սիրտովը չի յարէր ազատականութեան օրրան Անգլիային, ասպետականութեան, գաղափարապաշտութեան մեծ հայրենիք Ֆրանսային, և ասոնց օրինակէն հետզհետէ աւելի ներշնչուելու ընդունակ մեծ և ազատաբար Ռուսաստանին։

Ահա թէ ի՞նչ հիմնական պատճառներէ կը բղխին մեր հակակրութիւնները և հակակրութիւնները ներկայիս։

Մ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ԻՐԵՔ ՈՒ ԲԱՌԵՐ

ՏԽՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Կա՛յ եղեր ձեռք մը, հայ ձեռք մը որ կարող է եղեր գրելու այդ եղկի անարգանքները Մեծ Հայու մը, Պօղոս փաշա Նուպարի հասցէին։

Կա՛յ եղեր հայ թերթ մը որ կարող է եղեր ծաղիկի տեղ լուսանքի տարափ մը տեղացնել հայու մը վրայ, որ երբէք մարդպան մը մէկ թեւը, մարդասան մը մեւսը՝ նեբոպայէն վերադարձաւ քարտուղարութեան, քիչ մը [illegible] հայ ազգին լիսաղ [illegible] փոխանորդն է Նեբոպիոյ քաղաքական ասոնանին առջեւ Հայ Ինքնավարութեան մեծ դատը հետապնդելու։ Ինծի անանկ կուգայ որ հայ տաղերը, Մեսրոպեան տաղերը, սրբապղծութիւն մը կրածեն առաջ։

Զաղեր ազատեղաբանութեան այս արժանիքը կը վերաբերի վաղեարականօրէն թերթի մը որ մեր երկրին անունը կը կրէ, ա՛ռ՝ զ։

Հայու մը հոգին այդքան մաղձ կը բռնայ եղեր փոխել, այդքան գռանաշունչ անյատակ ատելութիւն կրնայ եղեր ժայթքել իր հայրենիքին է՛ն մեծ մարդոց մէջն դէմ. ազգային ի՞նչ խոր սրբութիւններ են սոսնք. ու մանաւանդ՝ ախտաբանական ի՞նչ պակուցիչ ստուգաբաններ են (documents pathologiques) այդ ողբալի գաղչաբանութիւնները. որոնցմէ իմ հոյու հոգիս կը վրդովի, կը ապտնալի չարաչար։

«Սիրունիկ հոգիներ կան՝ որ վրէժ կը լուծեն մեծութենէն՝ չիբնալով անոր հաւասարիլ. կամ հասկնալ զայն։»

Սոսոր ատելութիւնը, սակայն, կը նուիրագործէ միւս փառքը մեծ մարդերուն, ու անիրաւելի նոր լուսաճանաչ մը կ'ընծայէ անոնց։

Բացայայտ է թէ արտասահմանի թերթին ողբմելի ու անպիտակիր պարոնները Պօղոս փաշա Նուպարին փառաւորման կը ծառայեն իրենց վայրաքարշ նախատինքներովն իսկ՝ աւելի բուռն սէր ու համակրութիւն արծարծելով ասոր շուրջ. ու տակա իրենց պատիժն է։

Զգամտեցա՞ն սեղանի մէջ հայեր որ մեծ հրապարակի մը վրայ մոլուցքով սլլէին այդ ազնուր ու բարի թերթերը, նախապէս կոբելով հանելով անոնց վրայէն Հայասան վերնագրութիւնը և զոյն իրենց շրթանց տանելով։

ԱՆՑՈՐԴ

ԱՐԵՎ Եգիպտոսի միակ հայաթերթն է որ օրը օրին կը հրատարակէ ՀԱՑԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԴՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ կեանքն ու գործը։

ՀԵՐՈՍԱԿԱՆ ԿՈՒԻՆ ՈՒ ՓՐԿՈՒԹԻՒՆԸ

(Մանրամասնութիւններ)

Վան, 21 Մայիս

Տասն երկար ամիսներու քանդարտուած մեկուսացումէ և լուութենէ մը վերջ, սրտի անհուն ուրախութեամբ է որ կ'օգտուինք այս առաջին պատեհութենէն՝ յարաբերութեան մտնելու համար մեր կովկասեայ եղբայրներուն հետ, մեր սիրելի «Մշակին» հետ, որու կարօտը կը քաշէինք։ Զգալով ինքզինքնիս մնացած կովկասեան հայութեան հետ և հաստատելով թէ շուտով հայաբնակ միւս նահանգներն ևս միեւնոյն քաղդէն պիտի տրժանանան, մենք շատ ենք ուրախացած քայց մեր ուրախութիւնը անխառն չէ. նա թունաւորուած է միւս նահանգներու հայութեան ողբալի վիճակին մտաբերումովը և նոյն իսկ մեր նահանգին գրեթէ բոլոր գաւառներուն մէջ թափուած անպէտ արիւններով։

Մինակ Վանը եղաւ, Շատախէն վերջ, որ կրցաւ տակաւ օրհասական բարբարոս կատաղութեան մոլեգին հարուածներուն։ Ամբողջ 28 օր (ապր. 7—մայիս 3) Վանեցի հայերը Այգեստանի և քաղաքամէջի մէջ, իրարմէ անջատուած, դիմադրեցին դիշեր ու զեր անընդհատ տեսակ յարձակումներ, [illegible] [illegible] [illegible]

ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Տաբրանէզի մէջ

Գանիրէ, 4. (Պատօնական).— Սբ Իսաղ Համիլիրն կը տեղեկագրէ՝ 29ի կէս օրէն վերջ բնակի զօրամասեռներ Աբ Պապի հիւսիսակողմեն եւ Բիլիս Պանրի հարաւակողմեն կ'ուղղուէին դէպի Թրէական աջ բեւեռն արեւմտեան կողմը, եւ հակայարձակումի կը պատրաստուէին, մեր երեկուան իրենցմէ գրաւած դիրքերը վերադարձնելու համար։ Դիրքերը երկու բնակի ականուած գեստիարներ պայթեցան մեր, կեդրոնին աջակողմը, յետոյ մեր խրամատները ենթարկուեցան միբրայոգի եւ հրացանի ուժգին կրակի մը ներուն կ'օգներ հրետանին։ Վայրկեան մը դադարէ եւ կրկին ռմբակոծումէ մը վերջ Թուրքերը սուինաւոր վճռական յարձակումի մը սկսան մեր ձախ եզակատի դիրքերուն դէմ, բայց եռ մղուեցան ծանր կորուստներով. հարաւային եզակատին վրայ ալ Թուրքերը յարձակումի ձեռնարկեցին։ «Վալվերին» անգլիական զրահաւորը անմիջապէս իր լուսարձակները եւ բնդանօթները բնակի գլխաւոր ուժերուն վրայ ուղղեց եւ ծանր կորուստներ պատճառեց։ Վերջին յարձակումը վճռապէս մղուեցաւ հրետանիի սաստիկ կրակի մը տակ, բայց վերջապէս կեցուցինք մեր խրամատին 4 հարտա հեռու։ Ռմբակոծումը եւ ռումբով յարձակումները շարունակուեցան բայց ընդհանուր յարձակում տեղի չունեցաւ։ Առաւօտեան ժամը 6.30ին Ցրանսացիք յառաջացան եւ 7.30ին արդէն մեր ձախ կեդրոնին դէմացը գտնուող եւ Բառանկիւն կոչուած զօրաւոր դիրքին տէր էին։ Ցրանսական ռմբակոծումը Թուրքը իրենց տեղէն հանեց. անոնք իրենց ետ նահանջին միջոցին ծանր կորուստներ կրեցին։ Յետոյ Բառանկիւնին հարաւային կողմը գտնուող խրամատները գրաւեցին, աւելի լուրջ կռիւներով, եւ այսպէսով ամբողջացուցին գրաւումը այն ամէն մասերուն որոնք անհրաժեշտ էին։ Ցունիս 21ի Ցրանսացիներուն իրագործած շահեր ամրացնելու համար։ Թշնամւոյն կորուստները ամէն տեղ շատ ծանր եղան։ Մեր գրաւած դիրքերը ամրացնելու վրայ եմ։

Արեւելեան ճակատէն

Բերլին, 4. — Թշնամին բազմաթիւ յարձակումներ փորձեց Բալանիոյ մէջ։ Զեկոյց մը կ'ըսէ թէ այս յարձակումները եռամսեան են յաջողութեամբ։ Ուրիշ տեղ կացութիւնը անփոփոխ է։ Ռ.

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԶՐԱՀԱՒՈՐ ՄԸ ԸՆԿՈՒՄԱԾ

Բերլին, 4. — (Պատօնական) Վերջին ուրբաթ օր Ռուս ընդծովեայ մը երկու թորփիլ նետեց եւ ընկղմեց Պալթիկ Ծովու մէջ «Ցոյլանս»ի ձեւով զրահաւոր մը։ Ռ.

Արեւմտեան ճակատէն

Բարիզ, 4. — Զեկոյց մը կը ծանուցանէ թէ Պելճիքի եւ Արեան մէջ հրետանիի ուժգին կռիւներ տեղի ունեցան։ Էնի աջ եզերքին վրայ թորփիլի կռիւը կը շարունակուի։ Արկօնի մէջ ռումբերով եւ թորփիլներով կռիւներ տեղի ունեցան, առանց հետեւանքի գործողութեանց։ Վերին Մեսզի ու Վոժի մէջ ալ հրանանգզուիլ տեղի ունեցաւ։ Ռ.

Լոնտոն, 4. — Նաւային տիրութեանց մէջ նոր գիտիրու յանձնախումբ մը կազմուեցաւ՝ նաւային սպասարկութեան պէտքերուն մասին ծովակալութեան օգնելու համար։ Ռ.

ԳԵՐՄ. ՕԴԱՆԱՒՈՐԴՆԵՐ ԱՆԳԼԻՈՅ ՎՐԱՅ

Ամսթրտամ, 3. — Գերմանական զեկոյց մը կ'ըսէ թէ օդանաւորդներ ռումբեր նետեցին Հարվիչի մէջ։ Լանսկուաս ամրոցին եւ անգլիական հակաթորփիլանաւերու տորմիլի մը վրայ։

ՍԵՐԲԵՐԸ ԿԸ ԳՐԱՒԵՆ ՏՈՒՐԱՑՈՆ

Հռոմ, 5. — Քորֆու

մը չեն կազմեր, ունին սակայն բարոյական և մասնաւորական մասնակցութիւն մը, որուն առիթի քան երբեք կարիք ունի ազգասիրութեան և վեհանձնութեան իրենց աւանդութիւնները ունին որոնց դէմ չեն կրնար մեղանչել։ Միթէ մեղի չբաւեցաւ թէ վերջին Սեպտեմբերին, միմիայն Բարիզի հայ գաղութը իր խորին երախտագիտութիւնը յայտնելու համար Ֆրանսայի, իր ունեցած գումարէն տարեսկզբան 5000 ֆր. Պ. Միլլերանի ֆրանսական Կարմիր Խաչին համար, և 5000 ֆր. ռուսական կարմիր Խաչին։ Նոյնպէս 1000 ֆր. յանձնեց Պ. Պարթուի Ազգ. Օգնութեան քոմիթէին, 500 ֆր. Պ. Պարէսի Սլլպաս Լօրէնցիներուն համար, և 500 ֆր. պատերազմի հաշմանդամներու մասուկին։

Հայերը այս միջոցիս չունին երկիր մը որ բան իրենց հայրենիքը ըլլայ։

Զուտին այն առաւելութիւնները զոր քաղաքակիրթուած ազգերուն կը հայթայթէ կազմակերպուած պետութիւն մը և կանոնաւոր վարչութիւն մը։ Սակայն հակառակ ասոր, թշնամութեանց սկիզբի օրէն իսկ 100,000ի կը հասնի ռուսական քանակին մէջ գտնուած կանոնաւոր զօրաց թիւը և գրեթէ նոյնչափ մ'ալ կամաւորներ, որոնք հարիւր զգան ինքզինքին իրենց երիցագոյններուն քով և վեր կռուելովնրբ իրենց ազատագրումը աւարտի։ Մեզ հասած տեղեկութեանց համաձայն, Հնչակեան կուսակցութիւնը 1000ական հոգիներ վեց խումբ կազմակերպած է և Դաշնակցութիւնը՝ խրատանչիրը 1000 հոգիներ շուրջ վեց կամ ութ խումբեր։

Պատմութեան մէջ նմանը չի տեսնուած քաջասուն տարուան նահատակութեան և բռնի թշնամութեան մատնուած գինաթափ ժողովուրդ մը, Հայ ժողովուրդը վերջնական յաղթանակը ապահովով այս ներկայ պատերազմին առաջին հրանին, ուրի կը կանգնի իր 250,000 պատերազմիկներով։ ամենքն ալ պատրաստ են դիմագրաւելու թշնամիին գնդակները, զի հայրենիքին որբազան դատին և ազատութեան համար կը կռուին։ Հայաստան, իր ազատութիւնը ապահովելու համար ոչ մէկ ճիգի առջև կ'ընկրկի։ գիտէ թէ Դաշնակիցներուն կողքին քալելով՝ կը պայքարի իրեն համար ալ, իր զաւակաց փրկութեանը համար, յոյսի մը համար որ ի դերև չպիտի ելլէ։ Այսօրուան ճիգը մեծաւոր ապագային ամենէն ապահով երաշխիքն է։

«Արվիւ Էյսօմասեր» Թրգմ. Ե. Փ.

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

ԿԱՄԱՒՈՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸ ԵՒ Վ. ՍԵՍ. ՊՕՂՈՍ ՓԱՇԱ ՆՈՒՊԱՐ

«Հայ կռիւին առջև» թերադրական վերնագրին տակ հրատարակուած «Հորիզոն»էն արտատպեալ Վ. Սեսս. Պօղոս փաշա Նուպարի նամակը առ Գ. Միքայէլ Վարանդեան, գրուած է, որքան որ պիտանի, մօտաւորապէս Ապրիլի կէսին երբ վաշան Գանիրէ կը գտնուէր։ Այդ նամակին մէջ կ'երևի սա հատուածը. «Տարակոյս չկայ, որ նպատակ... պա... վի սկիզբից ի վեր կռուել են թրեանց ազատիչների կողքին, բաս բան են արել մեր դատի համար... Պատերազմը օգտակարծուած է եւ կամաւորները, մարտնչելով Դաշնակիցների հետ բեւ բեւի տրուած, կարող են միայն ուժեղացնել մեր դատը եւ տալ մեզ իրաւունք՝ լսելի անելու մեր ձայնը, երբ ժամը կը հասնի ձեւակերպելու մեր արդար եւ հաւեսս պահանջները։» Հարկ է ըսել թէ այս խօսքերը, Ապրիլին գրուած, հերքումն են անկէ ի վեր կամաւորներու մասին վաշային և անոր հրամանատարներուն ուղղուած բոլոր վերագրումներուն...։

Տեղւոյն «Հայ Կարմիր-Խաչ»ին շուրջ խնդիր մը կը գտնայ։ Ոմանք կը վարկին եղեր անջատաբար իսկական «Կարմիր-Խաչ»ը կազմել, Սանիտարական միսիոն ալն։ զրկելով Հայաստան։ Ցանկանախուքի անձնուէր անդամներին և գործակիցները իրաւամբ-կը հարցնեն թէ ինչո՞ւ այս խարութիւնը, և լաւագոյն չը՞լլար որ բոլոր բարի տրամադրութիւնները սկսուած գործին շուրջ համախմբուելով ընեն ամեն ինչ որ կարելի է լաւագոյն և լայնագոյն չափով ծառայելու համար նպատակին, փոխանակ այսպէս իսկական և ո՞չ-իսկականի խնդիր յարուցանելու և ամիսներէ ի վեր աշխատողներու եռանդը ջլատելու։ — Մենք լիովին համամիտ ենք այս կարծիքին։

Այս առթիւ ուրախութեամբ կը յայտնենք թէ այսօր իսկ ստացանք Մանսուրայէն Տիար Ց. Մկրտիչեանէ • ղբկուած ծրար մը և նամակ մը՝ որու մէջ կ'ըսուի թէ նամակագրին քոյրը՝ «Տիկին Լուսիա Ց. Զաքմաքչեան Աբեւի մէջ կարգացած ելլալով Կարմիր Խաչի Ցանձնախումբին կողմէ գրուած տողերը, ուզած է ինքն ալ մասնակցիլ այդ գործին և ամբիշապէս զէֆիր գնելով կարած է 12 շապիկ և 12 վարտիկ Հայաստանի մէջ կռուող կամաւորներուն զրկելու համար։»

Կը խնդրուի «Կարմիր Խաչ»էն մարդ զրկել և սոյն ծրարը ստանալ Աբեւի խմբագրատունէն։

ՀԱՅԵՐԸ ԵՒ ՌԻՒՍԻԵՐԸ

Կզլ-Դիզա, 22 մայիսի

Վանի վիլայէթի գէպի Բայազիտ ձգտող հայկական դատաւորները ուրիշ, կոտորածի ու թալանի ենթարկող քիւրդ աշիրէթների բնակիչներն ու իւղաշիները սոսիս 18ին անձնատուր եղան յօժար կամքով ռուս բանակին, իրանց մարդկանցով։

Անձնատուր եղած համիդիէների մէջ կան գնդապետներ և օֆիցիէներ, որոնց թիւը հասնում է 27ի։

Սրանով արդէն պարզ է, որ Վանը և Մուշի վիլայէթում գործող համիդիականները վերջացան։ Թիւրք կառավարութեան յոյսերն ի դերեւ ելան։ Եւ այդպէս էլ պիտի լինէր։

Անձնատուր եղած համիդիէ քիւրդերի առաջնորդները այստեղից Իգդիրի վրայով տարուեցին երկրին խորքերը։

(Մշակ)

Մուշեն վանան Փափազեան հեռագրած է, որ հայերու և քրդերու մէջ ընդհարումը, կառավարութեան դրդումներով, անխուսափելի է։ հետեւանքը հայերու կոտորած կարող է լինել, ուստի միջոցներ պէտք է ձեռք առնել ջարդի առաջքը առնելու համար։ Բաց ի այդ՝ կը չիշտ լայն օգնութեան պէտքը, թէ՛ Տարօնի և թէ վասպուրականի հասարակութիւնը սովի դէմ պաշտպանելու և ինքնապաշտպանութեան միջոցներ ձեռք առնելու համար։

Կ. Պոլսեն անուղղակի միջոցով առաւ թերթերուն հաղորդուած լուրի մը նայելով, Յոյներու պատրիարքարանին դիւանապետը ձերբակալուելով քանտարիւեր է թիւրք կառավարութեան կողմէն, պատրուակելով թէ Հայերու հետ միաբանած էր դաւադրութիւն կազմելու համար։ Յոյներու պատրիարքարանն ալ խուզարկուութեան ենթարկուեր է։

Բարի օրինակ մը. — Պաքուէն վաճառական Նիկողոս Բէգլարեան Վարդանեան իր տներէց և հայրենակից Ներսէս քէնդ։ Տէր կարապետեանի ուղղած նամակով մը կը խոստանայ 40,000 բուպլի նուիրել Շուշի գաւառին Նոր-Շէն գիւղին մէջ նոյն քանանային միջոցաւ վերջերս վերանորոգուած եկեղեցիին կից նոր դպրոց մը շինելու համար։

Պերլինի պարսկական դեսպան Յովհ. խան Մասեհեան ետ կանչուած է, «որովհետև նա Հայ է» ինչպէս կը գրէ առաւերէն թերթ մը, իսկ Մշակ իր կողմէ աւելցնէ. «Յովհ. խան Մասեհեան Պարսկաստանի լաւագոյն տիրելմասներից մինն է և երկար տարիներ ամենայն պատուով վարում է դեսպանի պաշտօնը...։ Այսօր, երբ Պարսկաստանում, չնորհիւ հակառուսական շարժման, Մէջլիսի և կառավարութեան մէջ տիրում է նաև հայատեցութեան ալիքը, Յովհաննէս խանը լինում է դոն այդ շարժման և դեռ է կանչվում։ Ցաւում ենք, ի հարկէ, ո՛չ Յովհ.-Խանի համար, այլ Պարսկաստանի համար որ չդիտէ գնահատել իր արժանաւոր գործիչներին։»

Բրօֆ. Մար, որու անունը ծանօթ է ամէն Հայու, իբրև հայագէտ և Անիի հնութեանց խուզարկիչ, այս տարի ևս իր ուղեկաններուն հետ պեղումներ պիտի կատարէ Անիի մէջ։

ԳԱՀԻՐԷ ԳՏՆՈՒՄՆ

ՀԱՑ ՊԱՏԵՐԱԶՄ. ԳԵՐԻՆԵՐՈՒ ՅԱՆԿ

Անաւասիկ մինչեւ 29 Յունիս թուականը Գահիրէ Մեհտիի բանակեցողը բերուած թուրք պատերազմ. գերիներուն մէջ գտնուող Հայ գերիներուն անունները։

1. Կարապետ Գրիգոր Երմեհեան՝ Այնթապ, 2. Սեդրակ Աւագ Աւագեան՝ Այնթապ, 3. Գարեգին Վարդան Միրհեթեան՝ Այնթապ, 4. Գեորգ Գեորգ Ագաեան՝ Այնթապ, 5. Ներսես Աւետիս Ասատուրեան՝ Այնթապ, 6 Լեւոն Մինաս Գոլան Օղլեան՝ Ուրֆա, 7. Եսգուպ Պետրոս Պուճաղեան՝ (Ասորի) Ուրֆա, 8. Սամուէլ Պետրոս Գրիգորեաստարեան՝ Հաճըն, 9. Արմենակ. Խաչիկ Խաչիկեան՝ Գրուսա, 10. Սենեբերիմ Հայրապետ Ալրունեան՝ Գրուսա-Մուրատ Ջայ, 11. Ներսես Պետրոս Պետրոսեան՝ Գրուսա, 12. Յարութիւն Յակոբ Յակոբեան՝ Գրուսա-Քիբմաթի, 13. Մանուկ Յովհաննես Յովհաննեսեան՝ Գրուսա-Սէօլէզ, 14. Ադամ գալուստ Գալուստեան՝ Նրզնկա, 15. Սիմոն Յովհաննես Զէրօնեան՝ Ալպիսթան, 16. Սիմոն Սարգիս Մելիքեան՝ Առանա, 17. Բասիլ Գրիգոր Մազուտեան՝ Կեսարիա։

Բոլորը 21էն 31 տարեկանի մէջ են։

ՀՐԱՒԻՐ

Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան Գահիրէի մասնաճիւղի բոլոր ընկերները կը հրաւիրուին «Բացառիկ Ընդհանուր Անդամական ժողովի մը՝ ծնուած նահատակեալ բանկագին ընկերներու անմոռացելի յիշատակին՝ վաղը 6 Յուլիս 1915 երեկոյեան ժամը 9ին։

Վճռալից տրով

Ի Դիմաց Ս. Դ. Հնչ. Կուսակցութեան

Քարտուղար Մաս. Հ.

(ԿՆԻՔ)

Ընդհ. Հանգանակութիւն

Ի ՆՊԱՍՏ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԴԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ

Հովանաւորութեամբ

Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ՓԻԼԻՊԷի ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒ ՄԱՍՆԱՒՈՐՈՒՄԸ

Փիլիպէեն	Լ.Գ
Փոխադրեալ	6980
Գէորգ Պէօճէնեան	15
Ոմն (Հ. Մ.)	14.40
Աբիսաղոմ Միրզեանց, Ապրօ Սասունեան, Գասնիկ Բանիկեան, Գարեգին Տէմիրճեան, Դէորգ Թէլլալեան, Գրիգոր Արմաղանեան, Գրիգոր Գալանճեան, Գրիգոր Եօրկանճեան, Եղիազար Նշանեան, Մնա. Եպիփան Համամճեան, Երուանդ Զաքարեան, Թագւոր Մաթոսեան, Լեւոն Ոսկանեան, Լեւոն Փափազեան, Լեւոն Ֆէնէրճեան, Խաչիկ Առաքելեան, Կարապետ Յարութիւնեան և Ընկ., Համբարձում Սանամաքճեան, Հայկ Սէրգմճեան, Ղազարիկ Փափազեան, Միսաք Բարսեղեան, Յակոբ Ս. Թերզեան, Յարութիւն Թէլլալեան, Յովհաննէս Յակոբեան, Ոմն (Մ.), Պետրոս Երկանեան 10ականէն՝	260
Օնիկ Յովսէփեան	8
Միքայէլ Պապիկեան և Ընկ.	6
Յովհաննէս Աւետիսեան	6
(Շարունակելի)	7289.40

ԱՐԵՒ ԳԱՀԻՐԷԻ ՄԷՋ

Զեռքէ կը ծախուի կայարանի դրամական Պ. Աւետիսի քով, Օրերայի հրապարակ՝ Հունկի քով, Զէյթուն-Մաթարիէի կայարանին դրամական քով, Կիլէ Մաթոսեան գործարանի սրճարանը, և Բազար-Մուրուր կազմարար Պ. Բարունակ Կիւրճեանի խանութը։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐԵՐ

Տարսանէի մէջ

Գահիրէ, (Պաշտօնական) 1.— Զօրավար Սըր Իան Համիլթոն կը տեղեկագրէ թէ ամսոյս 28ի գործողութեանց նպատակն էր մեր ձախակողմը յառաջ մղել իր Թիրիթիայի հարաւային արեւմտեան դիրքէն, ինչով ծովէն 1 մղոն հեռու գտնուող կէտի մը վրայ, յեռոյ յառաջանալ կէս մղոն ծայրագոյն ձախակողմէն, և արեւելեան ճակատի նոր գիծ մը հաստատել դրաւուած հողամասերուն վրայ։ Այս ծրագրին գործագրութիւնը Սաղը Տէրէի արեւելեան կողմէն 2 և արեւմտեան կողմէն 5 կարգ թրքական խրամատներուն գրաւումը կը պահանջէր։ Աւստրալիացիք հրաման ստացան գործակցիլ ուժգին յարձակում մը ընելով։ Գործողութիւնը սկսաւ 9ին, ծանրը հրետանիին կողմէ սաստիկ ռմբակոծութեամբ մը, որուն մասնակցեցան Ֆրանսացիք։ 10.20ին գաշտային հրետանին սկսաւ յաջողապէս ռմբակոծել թրքական խրամատներուն առջևը գտնուող փոքր ցանցերը։ Այս ռմբակոծման արդիւնքը ծովուն մօտ գտնուող խրամատներուն վրայ շատ մեծ եղաւ։ Թալպօթ, Սքօրբիօն և Վոլվէրին զրահաւորներուն կրակը ղսպեց թրքական դիրքերուն հրետանին։ 10.45ին, Սաղրը Տէրէի յառաջապահ թրքական պզտիկ ամրութեան մը վրայ յարձակեցանք։ այս պզտիկ ամրութիւնը որ ուժգնօրէն հաստատուած և լաւ պաշտպանուած էր փոքր թելերով, երկար ժամանակէ ի վեր կը դիմադրէր։ Խրամատի ռմբարձակներու կողմէ սիմբակոծումէ մը վերջ, Գորոր գօրաբաժինէն վաշտ մը մէկ մարդու պէս խոյացաւ իր խրամատներէն, և գրաւեց սոմրութիւնը։ Հրետանիին կրակը տատկացաւ մինչև 11, մինչև որ մեր ճակատը տարածուեցաւ և հետեւազօրքը յառաջացաւ։ Հետեւազօրքին [illegible] թափով մը առաջ տարուեցաւ մինչև Սաղրը Տէրէի արեւմտեան կողմը։ Տկար դիմադրութիւնէ մը վերջ երեք շարք խրամատ գրաւեցինք, որոնք թուրք դիակներով լեցուն էին, շատերը ռմբակոծումէ այրած։ Հոն հարիւրի չափ գերի առինք։ Հեղեղատի մը արեւելեան կողմը Թօյալ Սքօթը վայլուն յարձակում մը գործեց, և երկու շարք խրամատ գրաւեց, սակայն զօրամասին մնացեալ մասը ուժգին դիմադրութեան մը հանդիպելուն և անկարող եղաւ յառաջանալու։ 11.30ին Թօյալ Ֆիւզիլիրս վաշտը մինչամեջ երկրորդ յարձակումին, հեղեղատին արեւմտեան կողմէն, վճռապէս յառաջացաւ արդէն իսկ գրաւուած խրամատներուն մէջէն և յարձակելով գրաւեց 2 ա րիշ շարք խրամատներ, որոնք իր նպատակակէտերն էին։ Մեր հիւսիսի նպատակակէտը այսպէսով ձեռք անցուցինք։ Կորուստները մարդկանց բլուրներուն վրայ և կաքաւոր բլրակ մը գրաւելին, ապացուցին որ Գրիթիթայի արեւմտեան կողմը տեղի ունեցաւ յառաջացումը իրագործուի։ Անոնք զօրացան և մագլցեցան գիշերը, մեր ձախակողմի շարը այսպէսով 1000 եարտի հասցնելով։ Կէս օրէն վերջ յարձակեցանք մեր ոչակողմի քանի մը խրամատներուն վրայ որոնք տակաւին գրաւուած չէին, բայց թշնամին հրետանիին պաշտպանութեան տակ յամառութեամբ դիմադրեց մինչեւ մայրամուտ։ Այս յարձակումը չի յաջողեցաւ։ դիշերը թշնամին հակայարձակեցաւ, բայց ետ մղուեցաւ ծանր կորուստներով։ Թուրք գինուորներէն մաս մը որ մեր գրաւած երկու խրամատներուն մէջտեղ մնած էր, առաւօտուն մեր միթրայէզներուն կը բակին ենթարկուեցաւ։ Շատերը մնացին և վերադարձողները ստիպուեցան յանձնուիլ։ Ի բաց առեալ խրամատներու վրայ մաս մը որ տակաւին թշնամւոյն ձեռքը կը գտնուի, մենք ոչ այս գործողութեան նպատակակէտն էին, գրաւուեցան։ Մեր ծայրագոյն ձախակողմը ուժգնապէս ամրացուած դիրք մը գրաւեց։ Բոլոր գործողութիւնք յաջողեցան, բայց յաջողութեան մեծագոյն ազդակը 29րդ զօրաբաժինին յարձակումն էր, որ մեր յառաջացածէն առելի յաջողութիւններու առաջնորդեց մեզ։ Ռ.

Բարիզ, 3.— Զօրավար Կուրոն ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։ Զօրավար Պայյու անոր կը յաջորդէ Տարսանէլի մէջ։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՈՒԼԵՆՆԵՐԸ ՏԱՐՍԱՆԷԼԻ ՄԷՋ

Լոնտոն, 3.— Մալթայէն հասնող լուրեր կը ծանուցանեն թէ անգլիական ընդդիմամարտները Մարմարայի մէջ կը կենան մինչև որ իրենց թորփիլի պաշարը հասնի, ասոնցմէ միայն մէկ հատը վերիպեցաւ, և ցամաքին զարնուեցաւ Պոլսոյ նաւահանգիստին հոսանքէն տարուելով։ Մարմարա ծովուն ականներուն մէջէն անցած միջոցին՝ ընդդիմամարտներ հանդիպեցաւ պարանի մը որ ական մը կը բռնէր։ Ներկայիս՝ ներկայացուելու համար սակայն պակասութիւնէն ընդդիմամարտ մը տեղ քաշեց տարաւ պարանը և ականը։

Արեւելեան ճակատէն

Բիթրոկրատ, 2. — Զեկոյց մը կ'ըսէ թէ Վիէրբա և Գիւկ գետակներուն մէջև թշնամւոյն յարձակողականը կը շարունակուի։ Երեքշաբթի վերջապահներու ուժգին կռիւներ տեղի ունեցան Թոմասցով-Ցամոսք ճամբուն վրայ, երեքշաբթի և չորեքշաբթի թշնամին յարձակեցաւ Կալիցկոյ մէջ Քամիոլքաի և Հալիքցի միջև, բայց ետ մղուեցաւ ծանր կորուստներով։ 1000 գերի առինք։

Արեւելեան ճակատէն

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՎԵՐՋԸ ԾՆՈՒՆԴԻՆ

Լոնտոն, 2.— Ռազմամթերքի օրինադիծը երեսփոխանական ժողովին ներկայացուցած պատուն, Լօրա Քըրզըն ծանոյց թէ առաջին չաբթուան միջոցին 48,000 [illegible] զինուորներ [illegible] մարդերի չինութեան համար։ Անգլիոյ գլխաւոր պարտականութիւնը՝ նախկին վէճերը մոռնալ, բոլոր ձիգերը միացնել, կորուսած ժամանակը չահիլ և Ֆրանսայի օրինակին հետեւիլն է։ որ առաջ ռազմամթերք ունի։ անգլիական ժողովուրդին նկարագիրը քաջութեան կամ վճռողականութեան սեռէ նուազում չի ցուցներ, և երկիրը սեռէ վախ չիզգար։ Մինչդեռ դաշնակիցներուն ուժերը շարունակ կ'աւելնան՝ թշնամւոյն ուժերը շարունակ կը նուազին մարդով կամ ռազմանիւթով։ Ցնուանդէն առաջ պատերազմը պիտի վճռուի ի նպաստ դաշնակիցներուն։ Ռ.

ՊԱՅԹՈՒՄ ՄԸ ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ ՄԷՋ

Մարսիլիա, 2.— Գործարան մը օրուան մէջ 100ի չափ ականներ կ'ուղարկէր, որոնցմէ 80ը կիներ, պայթումի մը հետեւանքով քանդուեցաւ։ Հրդեհը այնքան ուժգին եղաւ որ 10 հոգի մեռան կարելի եղաւ տարուլ, որոնք ծանրապէս այրած էին։ Միւսն. 4 կիներու դիակներ գտնուեցան։ Ռ.

ՕԳԱՆԱՆՔ ԲԵԼԳԻԱՅԻՆ ԿՐԱՅ

Հռոմ, 3.— Երէկ Ադրիական ծովուն մէջ, Ցրանտայի օգտանուրդ Ռուսիէ 2 ռումբ նետեց աւստրիական ընդդիմամարտ մը վրայ։ ռումբերը պայթեցան նպատաւոր արդիւնքով։ Հ.

ՊԱՅԹՈՒՄ ՄԸ ԱՄԵՐԻԿ. ԾՆԱԿՈՅՏԻՆ ՄԷՋ

ՄԱՀԱՊՈՂՋ Մ. ՄՐՈՒԱՆԻ ՎՐԱՅ

Ռուսինկթն, 3.— Երէկ կէս գիշերին պայթում մը տեղի ունեցաւ և մեծ վնասներ պատճառեց Ծերակոյտին մէջ, որ Ֆաբիթօլին մէկ թեւը կը դրաւէ։ զրոյց շրջեցաւ թէ խնդիրը ռումբի մը վրայ է։ բայց նշանները հակացուցան թէ պայթումը կազէն առաջ եկած է։ Ներկայացուցիչներ ընդունելու թեան սենեակը քանդուեցաւ, գոն չի կայ։ Ռ.

Նիւ-Յորք, 3.— Երկու հրդեհներ տարուած պատրաստեցան Պ. Ժ. Բ. Մորգանի վրայ։ գնդակները կուրծքին և թեւին հասցուցին։ Ցարձակողը ձերբակալուեցաւ։ Պր. Մորգանի վէրքերը ծանր չեն։ յարձակողը Ցիանք Հոլանտով Քոռնէլի համալսարանին Գերմանիերէնի ուսուցիչն է։

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ Տպարան
Մ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
Imp. Economique, Alex.

ԳԷՈՐԳ ԻՓԷԿԵԱՆ

Ծխեցէք

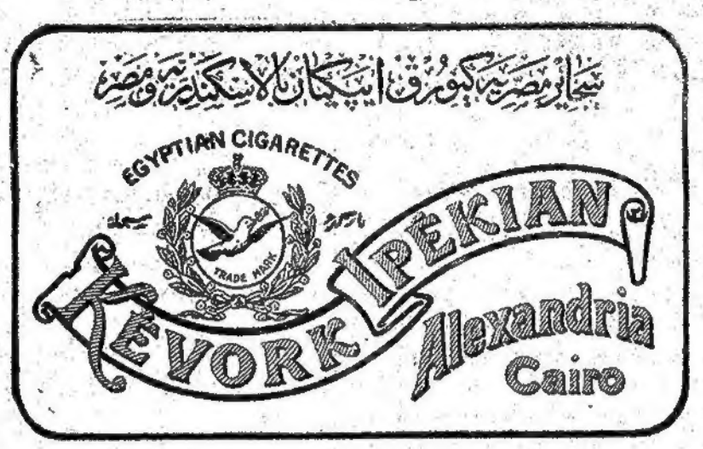

Ամենագեղեցիկը

ԿԸ ԵՍԱԽՈՒԻՆ ԱՄԷՆ ՏԵՂ

ԱՆԴՐԷԱՍ ՄԿՐԵԱՆ
ՆԿԱՐԻՉ-ՆԵՐԿԱՐԱՐ

Բիւ Սէսսօսթրիս, 1 (Ցունաց Ազէրօֆ աշչկանց վարժարանին ետեւ.)

18 *տարիէ ի վեր Աղեքսանդրիա հաստատուած եմ։ Նէրկին, զարդանկարչական, Պանտանախտակի [թապէլա], իւղանկար պատկերներու և լուսանկարչական ֆօներու վերաբերեալ կատարած աշխատութիւններովս գոհ թողուցած եմ Եւրոպացի յաճախորդներս։ Գիններս՝ միշտ Աւրարներէն սուղ, իսկ Եւրոպացի արհեստակիցներուս ամէն ենն։*

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԻՆՔՆԱՎԱՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԳՐԵՑ

Ս. ՍԱՂԱՂ ԳԻՒԼԵՍԱՆ

Ամէն Հայու համար հենական և ամէնական այս խնդրոյն մասին յոյժ շահեկան տեսութիւն մը։

ՓՆՏՈՒԼ ԲՈԼՈՐ ԳՐԱՎԱՃԱՌՆԵՐՈՒՆ ԲՈՂ։

Գին 5 դրշ. ողջ

ՏՕԹՔ ՂԱԶԱՐՈՍ ԱՐԹԻՆԵԱՆ
Վ. ԿԱՑԵԱԼ ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ

ՄՈՒՍԹԻ, ՇԱՐԱ ՉԷՏՆ ԷԼ ՆԱՀԷԼՑՆ ԹԻՒ 10, ԳԱՀԻՐԷ

ԹԷԼԷՓՕՆ, ԹԻՒ 35-37

Հիւանդները կ'ընդունի առաւօտեան ժամը 8էն մինչև իրիկուան ժամը 7ը։

Ակռաները կը մաքրէ ու կը քաշէ առանց ցաւի։ Ակռաներու համար ոսկիէ, քառչուէ կամ Ամերիկեան վերջին դիւտ եղող ուրիշ տեսակ նիւթերէ քուրան կը շինէ առանց զսպանակի կամ քիմքի վրայ բան մը դնելու։

Բոլոր գործերը մաքուր և խղճի մտօք կը կատարուին։

Մարդ կեանքին մէջ անգամ մը ծախսելով կ'ազատի ակռաներու անտանելի ցաւերէն և հանգիստ կ'ապրի։

Գիները խիստ չափաւոր են։ Մասնաւոր ակռայի գեղեր ալ կը դրուին։

ԲԱՍԹԻԼ ՆԱԼԹՇԷՐ
(PASTILLES NALTHER)

ՀՐԱՇԱԼԻ ԴԵՂԱՀԱՏԻԿ

Հացի չափ կարեւոր ամէն անձի համար

Գնդութիւն ունիս թէ փորհարութիւն, ստամոքսի ակարութիւն թէ անմարսողութիւն, ջերմէ՞ կը տառապիս թէ անքունութիւնէ, հարբո՞ւխ ունիս թէ յոգնաց։

Գործածէ՛ եւ պիտի օգուիս անպայման։

Դարման է՝ 34 տեսակ հիւանդութիւններու, որոնք մանրամասնուած են յայտագրին մէջ, որ կը գտնուի իւրաքանչիւր տուփի հետ։

Գիները են տաս ոսկի

Տուփը (որ կը պարունակէ 61 հատ) ե.Ղ.

Տուփը (որ կը պարունակէ 3 տփեկ) 20

Թղթատարով առաքման համար պէտք է միասին ղրկել նաեւ երկու ղրշ.։

Ամերիկեան այս դեղահատիկը պատրաստուած է յայտնի բոյսերու եւ արմատներու հիւթէն եւ օգտակարութիւնը հաստատուած է բժշկական կառաւնեբէ։

Անձնապէս փորձելէ եւ օգտուիլէ վերջ միայն առանձնած է Եգիպտոսի ընդհանուր ներկայացուցչութիւնը՝ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ ԹՈՒՄԱՍ, որուն կարելի է դիմել, փոքր թէ մեծաքանակի համար, անձամբ կամ քարտ փոստալով հետեւեալ հասցէին։

82, Rue Guinenet Charkas (Boulac)
c/o Ecole Arménienne
B. P. *1079* . Le Caire (Egypte)

ՊԱՆՔՈ ՏԻ ՌՕՄԱ
Banco di Roma

Հաստատեալ 1880ին

Դրամագլուխ, 200,000,000 ֆրանք ամբողջապէս վճարեալ

ԸՆԴՀ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ — ՀՌՈՄ

Կեդրոնավայրք. — Բարիզ, Ճէնովա, Նաբոլի, Թուրինո, Ֆիորէնցա, Աղեքսանդրիա, Կ. Պոլիս, Պարչելոն, Դահիրէ, Մալթա, Ափրիկեան Տրիպոլիս

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂՔ

Ալպա	Ֆորա Սաղ	Բինէրոլո
Ալպանո Լացիալէ	Ֆէրմո	Սիլինա
Արէցցո	Ֆօսանո	Սուլմարօ
Ավէցցանո	Ֆրատաթթի	Թարրակինէ
Գէն